

Stacjonarna próba wierzchowa poprzedzona 100/70-dniowym treningiem

W czasie próby obowiązuje: wędzidło grube, dwuczęściowe lub z łącznikiem, dopuszczalne oliwkowe, nachrapnik polski lub kombinowany. Niedopuszczalne jest stosowanie wytoka i ostróg. Dozwolony jest palcat do 75 cm i ochraniacze (z wyjątkiem *oceny na płycie*). *Zaleca się jednolity strój jeźdźców.*

- * **Ocena w rękę, na płycie i na trójkącie w stępie i kłusie (wymiary trójkąta około 30x30x30 m).** Najpierw koń prezentowany jest w kłusie, następnie w pozycji stój, a na końcu w stępie.
- * **Skoki luzem – na kombinacji:**
Wskazówka (drąg) w odległości 6,0 m od ściany – 2,8-3,0 m – koperta – 6,5-7,2 m – stacjonata – 6,8-7,5 m - stacjonata / okser / doublebarre wys. 70 cm podnoszony maksymalnie do 140 cm, o szer. min. 100 cm (rozszerzany maksymalnie do 140 cm).
O wysokości i szerokości decyduje Kierownik ZT, w porozumieniu z Komisją.
W uzasadnionych przypadkach Kierownik ZT, w porozumieniu z Komisją, może podjąć decyzję o dodaniu wskazówek w kombinacji (tzw. „ptaszki” są niedopuszczalne).
- * **Ocena pod jeźdźcem – pokaz koni w zastępie (do 5 koni):**
  - kłus roboczy wokół ujeżdżalni, zmiana kierunku kłusem o wydłużonym wyroku,
  - galop roboczy w obie strony – zagalopowanie w narożniku, wokół ujeżdżalni, koło w galopie, zwykła zmiana nogi,
  - stęp pośredni wokół ujeżdżalni, zmiana kierunku stępem swobodnym na długiej wodzy, żucie z ręki
- * **Skoki pod jeźdźcem – na kombinacji:**
Wskazówka (drąg) – 2,5-3,0 m – krzyżak – 6,5-7,0 m – stacjonata – 6,5-7,0 m – doublebarre wys. 70 cm, szer. min. 100 cm, który po każdym udanym skoku może być podniesiony o ok. 10 cm, maksymalnie do 120 cm, a rozszerzony maksymalnie do 130 cm (o wysokości i szerokości decyduje Kierownik ZT w porozumieniu z Komisją).
W uzasadnionych przypadkach Kierownik ZT, w porozumieniu z Komisją, może podjąć decyzję o dodaniu wskazówek w kombinacji.

- * **Próba terenowa** – na dystansie **2,0 km**, w tempie **500m/min**.

Na wyznaczonej trasie ogiery muszą pokonać 5 przeszkód stałych, np.: kłoda wys. 80 cm, szer. frontu 4-4,5 m, hyrda wys. 100 cm (w tym część stała 70 cm). Norma czasu wynosi 5 minut, czas maksymalny 6 minut. Czas przejazdu powyżej czasu maksymalnego oznacza dyskwalifikację. Ocenie podlega styl galopu oraz styl pokonywania przeszkód.

- * **Jezdność* i przydatność do skoków (jeździec testowy) – na kombinacji:**

drąg – 2,5 m – stacjonata – 16,5-18 m – doublebarre (o wysokości decyduje obcy jeździec w porozumieniu z Kierownikiem ZT). W uzasadnionych przypadkach obcy jeździec, w porozumieniu z Kierownikiem ZT, może podjąć decyzję o dodaniu wskazówek w kombinacji. Dopuszczalna jest dodatkowa przeszkoda rozprężeniowa – stacjonata ze wskazówką na kłus.

- * **Jezdność* i przydatność do ujeżdżenia (jeździec testowy)**

- kłus roboczy wokół ujeżdżalni, zmiana kierunku kłusem o wydłużonym wyroku,
- galop roboczy w obie strony – zagalopowanie w narożniku, wokół ujeżdżalni, koło w galopie, zwykła zmiana nogi,
- stęp pośredni wokół ujeżdżalni, zmiana kierunku stępem swobodnym na długiej wodzy, żucie z ręki

Jezdność* - należy rozumieć, jako chęć współpracy z jeźdźcem, poddawanie się woli jeźdźca, podatność na pomoce, miękkość „noszenia” oraz samopoczucie jeźdźca podczas jazdy.

Ocenie podlegają następujące elementy (cechy) według poniższego schematu:

- * **Ocena Komisji i Kierownika ZT (z dokładnością do 0,5 pkt):**

A. skoki luzem (max 10 pkt.)

chęć do skoku

łatwość skoku

refleks

praca przodu

praca zadu

praca krzyża i szyi

B. skoki pod jeźdźcem (max 10 pkt.)

chęć do skoku

łatwość skoku

refleks

praca przodu

praca zadu

praca krzyża i szyi

C. praca w stępie (max 10 pkt.)

energia

długość wykroku

regularność

rozluźnienie

D. praca w klusie (max 10 pkt.)

energia

długość wykroku

regularność

rozluźnienie

E. praca w galopie (max 10 pkt.)

energia

regularność

lekkość przodu

zaangażowanie zadu

rozluźnienie

F. praca w galopie terenowym (max 10 pkt.)

styl galopu

styl pokonywania przeszkód

* Ocena Jeźdźców Testowych (z dokładnością do 0,5 pkt)

G. jezdność i przydatność do ujeżdżenia (max 10 pkt.)

H. jezdność i przydatność do skoków (max 10 pkt.)

Oceny obcych jeźdźców podawane są publicznie podczas ogłoszenia ostatecznych wyników próby dzielności wraz z ocenami Komisji i kierownika ZT. Podczas testu obcych jeźdźców (około 7 dni przed próbą) możliwy jest jedynie komentarz ustny podawany właścicielowi ogiera na jego wniosek, po zakończeniu oceny ogiera przez jeźdźców testowych.

* **Ocena Kierownika ZT (z dokładnością do 0,5 pkt):**

I. przydatność do treningu (max 10 pkt.)

praca ujeżdzeniowa

praca skokowa

J. temperament (max 10 pkt.)

K. charakter (max 10 pkt.)

Temperament - zespół cech psychicznych, w przeważającej części dziedzicznych, ujawniający się już od pierwszych dni życia źrebięcia i względnie trwałe przez całe życie.

Określany jako forma, styl zachowania, silnie uwarunkowany biologicznie. Posiada charakter ilościowy – odpowiada na pytanie jak szybko, jak długo, jak intensywnie zwierzę reaguje. Na temperament mają wpływ takie czynniki jak temperatura otoczenia, proces starzenia się, kondycja organizmu czy stan zdrowia.

Pożądane wymiary temperamentu:

- * **Energiczność** – wrodzona łatwość i lekkość ruchu, chęć do ruchu na przód, łatwość w przechodzeniu do wyższych chodów i utrzymaniu tempa,
- * **Niepłochliwość** – pod uwagę brane są tylko reakcje wobec nieznanymi przedmiotów oraz reakcje w niespodziewanych sytuacjach, ocenie podlega dynamika reakcji (bezruch vs ucieczka), jej nasilenie i czas utrzymywania się, koń powinien rzadko się płoszyć, w przypadku spłoszenia reagować niezbyt intensywnie i szybko przełamywać strach, eksplorując nowe miejsca i podchodząc z zaciekawieniem do nieznanymi przedmiotów.
- * **Wrażliwość** – wysoka wrażliwość zmysłów oraz zainteresowanie otoczeniem, szybka wyraźna reakcja na subtelne sygnały i pomoce, zarówno popędzające jak i wstrzymujące,

- * **Adaptacyjność** – odporność na stres, duża szybkość uczenia się, zdolność do koncentracji i zapamiętywania, cierpliwość, bezproblemowe dostosowywanie się do zmiennych warunków (elastyczność zachowania), zdolność do odpoczynku i regeneracji po pracy (spokojne zachowanie w boksie, brak stereotypii).

Charakter – zespół cech psychicznych, w przeważającej części nabytych, kształtujący się w największym stopniu na drodze interakcji ze środowiskiem poprzez procesy uczenia się. Rozwija się od pierwszych chwil życia na bazie wrodzonych zachowań instynktownych i cech temperamentu, jednak kluczową rolę odgrywa nabywane doświadczenie. Posiada charakter jakościowy i określany jest jako treść zachowania odpowiada na pytanie w jaki sposób zwierzę zinterpretuje daną sytuację i na które zachowanie się zdecyduje. Nasilenie cech charakteru jest uzależnione od wcześniejszych doświadczeń, kontekstu społecznego i sytuacyjnego, może ulegać radykalnym zmianom w ciągu życia.

Pożądane wymiary charakteru:

- * **Podporządkowanie** – podporządkowanie wobec człowieka, brak tendencji do buntu, podporządkowanie podczas prowadzenia w rękę, obsługi i pracy. O braku podporządkowania można mówić tylko wtedy gdy koń ignoruje polecenie mimo, że rozumie je i jest w stanie je wykonać.
- * **Brak agresji** – brane są pod uwagę zachowania agresywne o różnym nasileniu wobec człowieka i innych koni, również pchanie się, tulenie uszu czy grożenie zadem, koń powinien być uważny i łagodny wobec ludzi,
- * **Chęć kontaktu** – dążenie do kontaktu z człowiekiem, zainteresowanie i podchodzenie do człowieka, łatwość łapania, chęć przebywania w towarzystwie człowieka,
- * **Samodzielność** – niezależność od innych koni i opiekuna, koń jest spokojny gdy zostaje sam, samodzielność w trudnych sytuacjach oraz aktywne strategie radzenia sobie, np. metodą prób i błędów (vs zależność socjalna oraz bierne strategie, np. wyuczona bezradność).

Wyniki próby:

$$\text{Ocena ogólna} = \frac{A + B + C + D + E + F + G + H}{8}$$

$$\text{Ocena ujeżdżeniowa} = \frac{C + D + E + G}{4}$$

$$\text{Ocena skokowa} = \frac{A + B + E + H}{4}$$

Oceny: I, J, K mają charakter informacyjny

Każda z cech oceniana jest w skali od 1 do 10 punktów (skala co 0,5):

9 - 10 – wybitny

8 - 8,9 – bardzo dobry

7 – 7,9 – dobry

6 – 6,9 – dosyć dobry

5 – 5,9 zadawalający

4 – 4,9 dostateczny

3 – 3,9 niedostateczny

2 – 2,9 prawie zły

1 – 1,9 zły

pon. 1 - bardzo zły

Dyskwalifikacja w jednym z elementów próby (1 punkt bonifikacyjny za którykolwiek z elementów próby) oznacza automatyczną dyskwalifikację w wynikach końcowych próby dzielności - ogier nie kończy próby.

Na wynik końcowy składają się oceny Komisji, w tym Kierownika ZT i średnia z ocen jeźdźców testowych za cechę „jezdność”.

Prowadzący księgę może podjąć decyzję o skróceniu czasu treningu do 70 dni i rezygnacji z próby terenowej. W takiej sytuacji w ocenie ogólnej nie jest uwzględniana ocena za pracę w galopie terenowym (F).

Minimalne wymagania dla ogierów wlkp, m, sp oraz hodowli zagranicznej:

Ogierzy 3-letnie wlkp, m, sp, hodowli zagranicznej oraz 4-letnie m, które ukończyły 100-dniowy stacjonarny trening wierzchowy, mają prawo wpisu do księgi stadnej lub do doskonalenia rasy wielkopolskiej, małopolskiej i polski koń szlachetny półkrwi, uzyskując:

- * Grupa A (ogierzy ujeżdzeniowe, w tym trakeńskie)
  - minimum 7,5 w ocenie ujeżdzeniowej
- * Grupa B (ogierzy skokowe)
  - minimum 7,5 w ocenie skokowej
- * Grupa C (ogierzy trakeńskie, zaawansowane w krew – min. 50% xx, oo lub xxoo, ogierzy małopolskie oraz wielkopolskie z rodowodami kwalifikującymi je do programu ochrony zasobów genetycznych)
  - minimum 7,2 w ocenie ogólnej lub minimum 7,5 w ocenie ujeżdzeniowej lub skokowej.
- ogierzy wielkopolskie i małopolskie spełniające warunki programu ochrony zasobów genetycznych (POZG) mogą uzyskać wpis do księgi stadnej i prawo krycia wyłącznie klaczy objętych POZG po uzyskaniu minimum 7,0 w ocenie ogólnej, przy czym żadna z cech nie może zostać oceniona poniżej 6,5 punktu. Jeśli taki ogier zakwalifikuje się lub wystartuje w MPMK w kategorii 4 lub 5 lub 6 lat, uzyskuje prawo krycia również klaczy nieobjętych POZG.